

راهکارهای نوین توسعه اقتصادی و سیاسی

بررسی شاخص‌های اقتصاد سیاسی توسعه در قرن بیست و یکم

تهیه و تألیف

داوود معینان (عضویت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آشتیان)

مهدی مومنی آشتیانی

نسرین توکلی

انتشارات سفیراندهال

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

مهرت نویسی

عنوان دیگر

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

شناسه افزوده

رده‌بندی کنگره

رده‌بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

معینان، داود، ۱۳۵۳-

راهکارهای نوین توسعه اقتصادی و سیاسی: بررسی شاخص‌های اقتصاد سیاسی توسعه در قرن بیست و تهیه و تألیف: داود معینان، مهدی مسعود آشتیانی، ترقی‌کار

تهران: انتشارات سفیراردها، ۱۳۹۷.

۱۰۳ ص: ۵/۲۱×۵/۱۴ س م.

۹۷۸-۶۰۰-۳۱۳-۶۲۸-۱

فیبا

بررسی شاخص‌های اقتصاد سیاسی توسعه در قرن و یکم.

توسعه پایدار - - کشورهای در حال رشد

Sustainable development- Developing countries

توسعه اقتصادی

Economic development

کشورهای در حال رشد - - سیاست اقتصادی

Developing countries- Economic policy

مسعودی آشتیانی، مهدی، ۱۳۵۸-

ترقی‌کار، نسری، ۱۳۹۷-

IC ۵۹/۷۲/ت۹م ۶ ۱۳۹۷

۳۳۸/۹۰۰۹۱۷۲۴

۵۲۰۵۲۹۸

انتشارات سفیر اردهال

راهکارهای نوین توسعه اقتصادی و سیاسی

بررسی شاخص‌های اقتصاد سیاسی توسعه در قرن بیست و یکم

۱۴۰۰ هجری شمسی (عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آشتیان)

مهدی مسعودی آشتیانی

نسرین ترقی‌کار

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۳-۱۲۸-۱

صفحه‌آرایی، طراحی جلد: واحد، ماده، از: سفیر اردهال، لیتوگرافی،

چاپ و صحافی: سفیر اردهال

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول

شماره نشر: ۱- ۶۶۵

شمارگان: ۲۲۰ نسخه

نشانی دفتر: تهران، خیابان مفتح، خیابان سمیه، روبه روی بانک ملی، ساختمان ۱۱، واحد ۴

کد پستی: ۱۵۸۱۸-۷۴۷

تلفن مرکز پخش: ۸۸۳۱۹۳۴۲-۸۸۳۱۳۸۹۸

www.safirardehal.ir

email: safirardehal@yahoo.com

© حق چاپ: ۱۳۹۷

همه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخه‌برداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی، و اقتباس در گیومه در مستندنویسی، و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار مؤلفین
۱۵	مقدمه
	فصل اول
۲۵	تعاریف توسعه
۲۵	پیش درآمد
۲۷	تعریف توسعه
۲۸	کشورهای در حال توسعه
۲۹	شاخص‌های توسعه اقتصادی
۲۹	الف) شاخص درآمد سرانه
۲۹	ب) شاخص برابری قدرت خرید (PPP)
۳۰	ج) شاخص درآمد پایدار (GNA, SSI)
۳۰	د) شاخص‌های ترکیبی توسعه
۳۰	و) شاخص توسعه انسانی (HDI)
۳۱	عوامل زمینه‌ساز توسعه از منظر اقتصاد
۳۳	عوامل مؤثر در توسعه کشورهای در حال توسعه امروزی
۳۳	۱- جمعیت
۳۴	۲- منابع طبیعی

۳- سرمایه ۳۴

۴- تکنولوژی ۳۶

۵- مدیریت ۳۶

۶- عوامل نهادی ۳۷

دستیابی به رشد اقتصادی ۳۸

بازارها و دولت‌ها ۳۸

مقایسه میان رشد اقتصادی و توسعه اقتصادی ۴۰

نیاز به تغییر سیستم توسعه ۴۴

فصل سوم

جهانی شدن و توسعه ۴۷

جهانی شدن به عنوان یک مفهوم ۴۸

جهانی شدن و بازار جهانی ۴۹

نظریه آدام اسمیت به جای نظریه کینز ۵۰

تجدید ساختاری سرمایه‌داری ۵۲

شرکت‌های چندملیتی و فراملیتی در عرصه جهانی ۵۳

جهانی شدن و جهانی‌سازی ۵۴

فصل سوم

مسئله سیستم و نظام توسعه ۵۷

فصل چهارم

مدل‌های نظام‌مند جایگزین و روش‌های توسعه ۷۱

مالکیت کارگری و خودمدیریتی ۷۲

۷۳ محلی گرایی

۷۶ تجدید نیروی های سوسیال دموکراسی

فصل پنجم

۷۹ برنامه ریزی اقتصادی مشارکتی (تعاونی) در توسعه

۸۱ اقتصاد محیط زیستی "فراتر از رشد"

۸۲ سرمایه و مالکیت عمومی اصلاح شده

۸۴ محیط زیست منطقه گرایی

۸۵ همکاری های آمریکایی آفریقایی و استراتژی های مرتبط در توسعه

فصل ششم

۸۷ نظام جامعه محور - راه حل های تدریجی - الکت در توسعه

۱۰۱ منابع و مراجع

پیشگفتار مؤلفین

یک نظام یا حاکمیت سیاسی از منظر مشاهده فرآیندها و ساز و کارها و روش‌ها، به معنی عمومی، یک سیستم می‌شود و از نظر مشاهده نهادها و نحوه سازماندهی، یک سازمان اجتماعی است. نظام سیاسی به عنوان یک سیستم، زمانی زنده و پویا است که فرآیندهای سیستم‌های پویا را در خود تعبیه کرده باشد. بطور خلاصه سه فرآیند مهم در یک سیستم پویا عبارت است از: فرآیند بازخورد اطلاعات، فرآیند اصلاح و فرآیند انطباق، از این دید نظام‌های در حال توسعه و بطور خاص ایران با این سه مسئله مواجه هستند. به ویژه اینکه فرآیند انطباق (انطباق سیستم با تحولات بیرون سیستم) بطور جدی در کشورهای در حال توسعه ضعیف است. ما در این کتاب بدنبال بحث در خصوص مسیرها و بررسی دورنمای توسعه با روش‌های نوین‌تر برای توسعه کشورهای جهان سوم هستیم و در راه این بررسی به این نظر راسخ شدیم که برای تحلیل درست از شرایط و رسیدن به راه‌حلی نوین و بروزتر باید ابتدا راه‌هایی که کشورهای توسعه یافته رفته‌اند و مشکلات آن‌ها را در مسیر توسعه شناسایی کنیم و سپس وارد یک مدل و روش نوین

و جامع برای همه مسیرهای توسعه شویم.

مطالعات توسعه در سال‌های اخیر به یک رشته علمی خاص در چارچوب علوم اجتماعی تبدیل شده و از رشته‌های مختلف اقتصاد، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی، تاریخ، فلسفه و حتی جغرافیا و انسان‌شناسی و روانشناسی و رشته‌های دیگر علوم انسانی تغذیه می‌شود و در واقع مطالعاتی چند رشته‌ای و یا بین رشته‌ای است. متأسفانه در ایران در محافل علمی و دانشگاه‌ها این رشته به صورت یک رشته علمی به رسمیت شناخته نشده است و نویسندگان کتاب امید دارند که این مهم در فرآیندهای تصمیم‌گیری کشور مورد توجه ویژه قرار گیرد.

این کتاب نتیجه یک سری بررسی‌ها و تجدیدنظرهاست که همراه با کاری پژوهشی دریافتن مسیر و مدلی جدید در ساختار نظام‌های و سیستم‌های توسعه یا به عبارتی تعریف سیستم مسیر توسعه نوین می‌باشد لذا هدف این بوده که مدل جدید پیشنهادی تمامی کاستی‌ها و کمبودهای مدل‌های دیگر را پوشش دهد. متن حاضر بسیار جاه‌طلبانه است؛ چون بر این گشایش تأکید دارد که تئوری توسعه را به عنوان مجموعه‌ای از تئوری‌های مربوط و مناسب برای درک و تحلیل توسعه در بسترهای تاریخی و جغرافیایی گوناگون در نظر بگیرد. به این دلیل عنوان جدیدی برای آن برگزیده است. در این کتاب بدنبال الگوهای نوین و کلان‌فرآیند توسعه خواهیم بود. مطمئناً افرادی وجود سه جهان را منکر شدند، برخی به نفع یک رهیافت (جهان واحد) استدلال نموده، و حتی افرادی دولت وجود یک جهان (چهارم) و (پنجم) را متذکر می‌شوند. مفاهیم ایستا لزوماً انعکاس‌های ناقصی از واقعیتی در حال تغییر هستند و من فکر می‌کنم (رهیافت سه جهانی) با برخی تعدیل‌ها ربط و مناسبت دارد، گرچه ممکن است در تجدیدنظرهای بعدی دوام نیاورد. با این حال مطالعات توسعه مطالعات توسعه به عنوان یک سنت خاصی در علوم سیاسی در واقع ممکن است

مدت زیادی دوام و بقا نداشته باشد. بطور خاص باور نویسندگان این کتاب این است کارکرد مطالعات توسعه از نوع یک تسهیل کننده^۱ بوده که علوم اجتماعی ایستا و به نهایت تخصصی شده را مجبور نموده روی توسعه و تغییر، تاریخ و آینده متمرکز شده تا از یکدیگر بهره گیرند. در این کتاب به دنبال کسب تجربه از شکست‌های مدل‌های مختلف توسعه در کشورهای توسعه یافته برای کشورهای اکثر توسعه یافته و همچنین ایجاد یک مدل و مسیر نوین و جدید برای همه کشورها می‌باشد. البته هر کتابی همواره در گفتگو با دیگران نوشته و بازبینی و بازنویسی می‌شود. با این وجود، این امر به‌ویژه در مورد این کتاب صادق است که بسیار به آرا دیگران امیدوار است.